

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH.

IKONA UKRZYŻOWANIE

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA

w Zabłociu

powiat bialski

diecezja lubelsko – chełmska

125.044.20.1.2013

20 GRU. 2023

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

- OPIS

Ikona - Grupa „Ukrzyżowanie”.

Czas powstania 2 poł. XIX w.

Ikona o wym. 339 x 140 cm.

„Matka Boska” i „Święty Jan” wym. 168 x 54 cm.

Golgota wym. 173 x 75 cm.

Ikona wykonana w technice olejnej na desce o grubości 4,5 cm.

Ukrzyżowanie - przedstawienie wielopostaciowe (grupa), scena wykonana za pomocą wycięcia w desce kształtu postaci oraz krzyża.

Grupa usytuowana na drewnianej podstawie sugerującej górę Golgotę w postaci skał. Na skałach umieszczono młotek, obcęgi, gwoździe, czaszkę (Adama) i skrzyżowane piszczele.

Grupa jest przedstawieniem pełno postaciowym. W centrum Chrystus wiszący na krzyżu, ze zwieszoną głową, z białą przepaską na biodrach. Długie, brązowe włosy, brązowa broda. Wokół głowy złoty nimb. Po lewej stronie postać matki Jezusa. Maria z rękami skrzyżowanymi na piersi. Ubrana w różową suknię i niebieski płaszcz. Na głowie biała chusta. Po prawej stronie postać św. Jana, z dłońmi złożonymi jak w modlitwie. Jan ubrany w zieloną tunikę i czerwony płaszcz. Pokazany jako młodzieniec z długimi, brązowymi włosami. Nad głowami Marii i Jana złote nimby. Aureole zdobione grawerunkiem i ornamentem w postaci emalii.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w stanie, wymagającym przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Warstwa malarska jest zabrudzona, werniks pożółkły, widoczne mechaniczne uszkodzenia warstwy malarskiej, drobne zaplamienia. Złote nimby w dobrym stanie.

Drewno Golgoty z licznymi śladami obecności drewnojadów, widoczne drobne przetarcia polichromii. Odwrocie pomalowane na brązowo.

Zaleca się wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetyzującej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu obiektu i zatrzymania zmian wynikających z destrukcji obiektu

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana z cegły.

Przyczyną zniszczeń są zmieniające się warunki w budynku, wilgotność powietrza i temperatura powodujące pracę podobrazia i rozkład biologiczny warstw gruntów.

Obiekt jest ruchomy, w pewnych okresach roku liturgicznego jest przenoszony na środek świątyni, co generuje powstawanie kolejnych uszkodzeń.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu.

Zagrożone fragmenty warstwy malarskiej zostaną zabezpieczone bibułą japońską.

Lico ikony zostanie oczyszczone z zabrudzeń i pociemniałego werniksu metodami dobranymi na podstawie przeprowadzonych prób odporności chemicznej warstwy malarskiej (Contrad 2000, mieszaniny rozpuszczalników).

W trakcie czyszczenia podniesione łuski warstwy malarskiej zostaną podklejone wodną dyspersją POW z użyciem kautera.

Oczyszczone zostanie odwrocie ikony. Wykonana zostanie dezynfekcja i dezynsekcja desek podobrazia.

W przypadku gdy będzie to konieczne deska podobrazia zostanie wzmocniona poprzez impregnację drewna 5% roztworem Paraloidu B 72 w toluenie.

Połączenia desek podobrazia zostaną wzmocnione drewnianymi kołkami dobranymi grubością do grubości deski i wklejonymi na skos.

Drobne ubytki odwrocia zostaną założone szpachlą do drewna, wykonane zostanie scalenie kolorystyczne odwrocia.

Wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej.

Powierzchnia kitów zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginału. Wykonana zostanie podmalówka w granicach kitów po czym warstwa malarska zostanie zabezpieczona werniksem retuszerskim.

Po nałożeniu werniksu wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

Wykonane zostaną retusze złoczonej bordiury złotem płatkowym.

W trakcie trwania prac konserwatorskich prowadzona będzie dokumentacja wykonanych zabiegów.

Wszystkie zmiany programu prac konserwatorskich uzgodnione zostaną z przedstawicielami WUOZ.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej.
2. Zabezpieczenie zagrożonych partii warstwy malarskiej bibułką japońską.
3. Oczyszczenie i dezynfekcja odwrocia roztworem Lichenicydy w etanolu.
4. Oczyszczenie chemiczne warstwy malarskiej z zabrudzeń i pożółtłego werniksu mieszaninami rozpuszczalników, których działanie przerwane będzie terpentyną balsamiczną.
5. Podklejenie odspojonych fragmentów warstwy malarskiej dyspersją wodną
6. Klejenie pęknięć z zastosowaniem połączeń na kołeczki, dobrane średnicą do przekroju desek podobrazia klejonych na skos przy użyciu kleju wodoodpornego.
7. Złożenie kitów ze szpachli do drewna w kolorze zbliżonym do oryginalnego na odwrociu.
8. Uzupełnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej.
9. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
10. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
11. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
12. Uzupełnienie złoczeń bordiury złotem płatkowym.
13. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.
14. W przypadku konieczności uzupełnienie braków emalii na bordiurze.
15. Wykonanie dokumentacji przebiegu prac.

Fot.nr . 1 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Ikona „Ukrzyżowanie”, stan istniejący. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal.

Podgórska-Makal
mgr Małgorzata Podgórska-Makal
nr dyplomu ASP w Warszawie 4997
upr. konserwatorskie. 20/K/97
20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7
tel. 501030663, 501030687